

Startnotitie
**Civiele
kunstwerken**
provincie Limburg

Achtergrond

Civiele kunstwerken*

Civiele kunstwerken – zoals viaducten, bruggen en duikers – zijn essentiële schakels in onze infrastructuur.

Provinciale civiele kunstwerken in Limburg (peildatum 1 juli 2025):**

- 123 viaducten en bruggen
- 167 duikers en keerwanden
- 14,2 km geluid beperkende constructies

Exploitatie 2025-2029 begroot: € 1.066.366 per jaar**

Exploitatie groot onderhoud 2025-2029 begroot: € 929.700 per jaar**

Investerings 2025 begroot: € 7.541.000**

Aanleiding van het onderzoek

Relevantie

Bevoegdheid provincie

- Provincies zijn verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van hun infrastructurele eigendommen, waaronder civiele kunstwerken*

Maatschappelijk belang

- Goed beheer en onderhoud van civiele kunstwerken van groot belang om problemen rond bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid te voorkomen
- Door achterstallig onderhoud of gebrekkige aanleg kunnen er onveilige situaties ontstaan. Als er iets mis gaat kunnen de gevolgen groot zijn, denk aan persoonlijk leed en grote economische schade

Opvolging

- Inzicht in opvolging opdracht Provinciale Staten uit 2018 naar aanleiding van eerder onderzoek Zuidelijke Rekenkamer
- Thema heeft voorkeur van Provinciale Staten**

Enkele voorbeelden relevantie uit Nederland en Europa

De Limburg 30 september 2025 (bruggen in beheer gemeente)

ACHTERSTALLIG ONDERHOUD

⊕ **Zwakke bruggen in Pesaken en Eys worden ‘met spoed’ hersteld, kondigt Gulpen-Wittern aan**

De Limburg 25 mei 2019 (bruggen in beheer gemeente)

⊕ **Aanpak bruggen en tunnels is bittere noodzaak voor Kerkrade** (.....)

Het viaduct over de Hamstraat heeft fikse schade en zal worden gesloopt. Volgens Kerkrade is reparatie vrijwel zeker te duur. Het bouwwerk is nog in eigendom van de provincie, maar zal waarschijnlijk snel worden overgedragen aan de gemeente.

(.....)

geval gedeeltelijk of geheel moeten worden afgesloten, zoals onlangs bij de brug bij de Joseph Rietrastraat, die over Roderlandbaan loopt, is gebeurd. Deze brug, die in beheer is van de provincie Limburg, bleek na inspectie niet meer geschikt voor zwaar verkeer.

RTL 1 april 2025

Scheurtjes in staal

Dertien Nederlandse bruggen eerder vervangen na instortingen in het buitenland

AD 8 december 2025

Rijkswaterstaat en ProRail slaan alarm: 'Achterstand onderhoud meer dan 50 miljard'

Rijkswaterstaat en ProRail luiden de noodklok. Veel wegen, spoorlijnen, tunnels, bruggen en sluizen zijn toenemend beschadigd en versleten. Een groot deel van de infrastructuur uit de jaren vijftig en zestig moet dringend worden vernieuwd, meldt de dienst maandag.

AD 19 april 2025

Brug met instortingsgevaar waarschuwt niet: 'Je rijdt er gewoon overheen tot het misgaat'

Een fors deel van de 85.000 Nederlandse bruggen en viaducten moet dringend worden vernieuwd. Dat blijkt uit een uitgebreide rondgang langs deskundigen in de wereld van wegebouw. En erger: we hebben lang niet alle probleemgevallen in kaart. Het lijkt wachten op het eerste ongeluk. „Soms blijken bruggen of viaducten gewoon onveilig zonder dat iemand het weet.”

Rijkswaterstaat 1 april 2025

Rijkswaterstaat vervangt bruggen eerder na instorten brug Dresden

Gepubliceerd op: 1 april 2025, 17.02 uur

Rijkswaterstaat heeft bruggen en viaducten extra onderzocht naar aanleiding van het instorten van de Carolabrug in Dresden (Duitsland) op 11 september 2024. Waterstofverbrossing werd hiervoor als hoofdoorzaak aangemerkt. Uit onderzoek van Rijkswaterstaat blijkt dat er momenteel geen acuut veiligheidsrisico is.

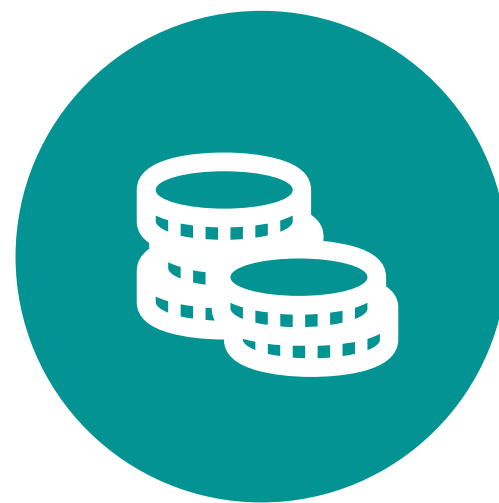
Hoofdpunten onderzoek Zuidelijke Rekenkamer 2018*

Conclusies:

- Provincie nam in de periode 2012-2017 te weinig stappen om plan- en doelmatigheid van het beheer en onderhoud civiele kunstwerken te borgen.
- De aandachtspunten uit de onderzoeksbrief van de rekenkamer uit 2012 zijn beperkt opgepakt.

Actueel **meerjarig beleid ontbreekt** en beheerplannen zijn onvoldoende onderbouwd

Onvoldoende middelen beschikbaar gesteld dan wel reserves opgebouwd om kosten vervangingsopgave op te vangen

In 2017 werden de vervangingsinvesteringen van een eerste piek voor 2017 ingeschat op € 21 miljoen. Daarvoor was destijds geen dekking beschikbaar.

Gedeputeerde Staten geven slechts **beperkt informatie over (kwaliteit van) beheer en onderhoud** civiele kunstwerken

Aanschaf en implementatie nieuw **management beheersysteem weinig / onvoldoende voortvarend** opgepakt

Opdracht Provinciale Staten 2018

Provinciale Staten (PS) besloten in 2018 de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen:

01

Informeer PS over de **vervangingsopgave** korte en middellange termijn en de daarvoor benodigde aanzienlijke ophoging van het budget.

02

Stel zo snel mogelijk de **aangekondigde beleidsnota** 'geactualiseerd Kwaliteitsplan Onderhoud Infrastructuur' vast met de daarvan afgeleide beheerplannen en informeer PS daarover.

03

Neem voornoemde beleidsnota als uitgangspunt voor de inrichting van de organisatie, met specifiek **aandacht voor de capaciteit en constructieve kennis en kunde.**

04

Geef in de begroting en jaarstukken **inhoudelijke en adequate informatie over de kwaliteit, het beheer en onderhoud** van kunstwerken.

05

Blijf als PS zelf alert op, en, volg de informatieverstrekking in de P&C-cyclus door GS aandachtig.

Focus van het onderzoek

Doel van het onderzoek

PS van Limburg **inzicht geven** in...

... hoeverre **GS en PS** de opdracht van PS n.a.v. het rekenkameronderzoek **uit 2018** hebben uitgevoerd

... de **huidige stand van zaken** van het beleid en (de kwaliteit van) beheer en onderhoud van civiele kunstwerken

Onderzoeksvragen en normen

? Onderzoeksvragen

Invulling opdracht PS

- In hoeverre hebben GS en PS opvolging gegeven aan de opdracht van PS uit 2018?

Stand van zaken 8 jaar later

- Is beleid, beheer en onderhoud van de civiele kunstwerken anno 2026 op orde?
- Zijn daarmee eerdere knelpunten opgelost en is rekening gehouden met nieuwe aandachtspunten?

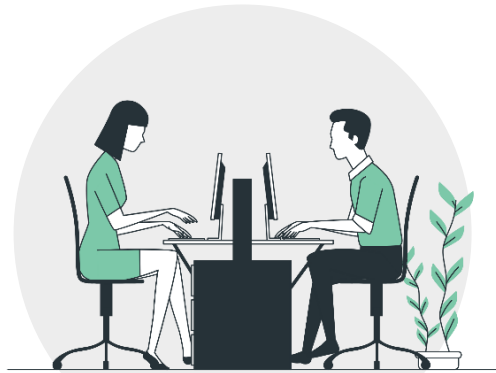
📋 Normen

- De opdracht van PS is opgepakt en ingevuld. Zie voor deze opdracht pagina 8 'Opdracht Provinciale Staten 2018'

- De provincie heeft actueel meerjarig beleid voor beheer en onderhoud van kunstwerken dat is uitgewerkt in concrete beheerplan(nen) en waarvoor de benodigde financiële middelen beschikbaar en/of gereserveerd zijn
- Eerdere knelpunten zijn adequaat opgelost
- De provincie heeft actueel inzicht in / laat periodiek onderzoek uitvoeren naar de kwaliteit van de kunstwerken en neemt maatregelen om deze op peil te brengen en/of houden

Aanpak van het onderzoek

Methodiek

Documentanalyse

- Relevante openbaar beschikbare informatie en data, en relevante beschikbare informatie van de provincie
 - Bijvoorbeeld beleidsdocumenten (zoals het geactualiseerd Kwaliteitsplan onderhoud infrastructuur, bijbehorende beheerplannen en opvolgers daarvan), onderzoeken, P&C-documenten, voortgangsrapportages (Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML) e.d.)

Interviews en/of schriftelijke vragen

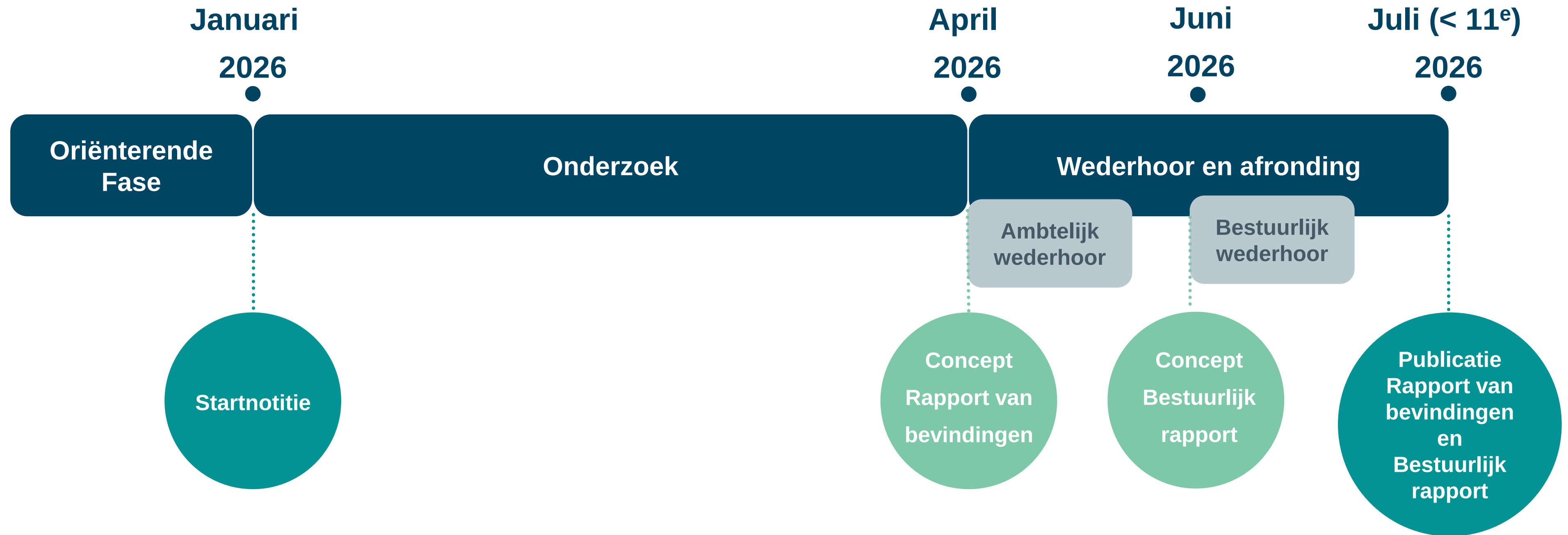
- Betrokken medewerkers provincie Limburg*
- Mogelijk gesprekken met externe inhoudelijke experts en stakeholders*

Onderzoeksperiode

- 2018 – voorjaar 2026

Planning

Zoals gebruikelijk legt de rekenkamer de bevindingen vast in een rapport van bevindingen, dat voor ambtelijk wederhoor zal worden aangeboden aan de provincie. Doel hiervan is de feitelijke juistheid van bevindingen te laten toetsen. Na ambtelijk wederhoor stellen we ook een afzonderlijk bestuurlijk rapport op dat voor bestuurlijk wederhoor zal worden aangeboden aan het college van Gedeputeerde Staten. Voor een uitgebreidere beschrijving van het onderzoeksproces van de Zuidelijke Rekenkamer, verwijzen wij naar ons [onderzoeksprotocol](#).

Verantwoording afbeeldingen

Afbeelding Titelblad:

Provincie Limburg

Illustraties pagina 3, 10 en 13:

Storyset